

ВИ НЕ ХОЧЕТЕ ВИРІШУВАТИ КОНФЛІКТ У СУДІ? ТОДІ ЗВЕРНІТЬСЯ ДО МЕДІАТОРА

Микола Паладій

Державний департамент інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України, Київ

Тамара Шевелева

Державне підприємство "Український інститут промислової власності", Київ

У рамках Програми XI міжнародної науково-практичної конференції "Актуальні проблеми інтелектуальної власності" (Ялта, 2007 р.) вперше відбулося моделювання медіаційного процесу з метою врегулювання спорів з питань інтелектуальної власності.

Учасники XI Міжнародної науково-практичної конференції "Актуальні проблеми інтелектуальної власності" (зліва направо): голова Державного агентства України з інвестицій та інновацій Віктор Івченко, голова Держдепартаменту інтелектуальної власності Микола Паладій, заступник голови Вищого господарського суду України Віктор Москаленко

Медіацією називають процес переговорів, коли до вирішення спірного питання залучається третя, нейтральна, сторона – медіатор (посередник), який веде цей переговорний процес, вислуховує аргументацію обох (або декількох) сторін щодо суті спору, дає кваліфіковані поради й активно допомагає опонентам самостійно знайти вихід із конфлікт-

ної ситуації. Медіація – це один з так званих альтернативних (позасудових) способів врегулювання спорів, ефективність якого дуже висока.

За останні десять років у країнах з розвинутою ринковою економікою процес медіації набув значного поширення та є одним з інструментів розвитку суспільних відносин,

DON'T WANT TO SETTLE A DISPUTE IN COURT? TURN TO A MEDIATOR!

Mykola Paladiy

Head, State Department of Intellectual Property

Tamara Sheveleva

Director's Assistant, State Enterprise "Ukrainian Industrial Property Institute"

Within the framework of the programme of the XI International Scientific and Practical Conference "Topical Problems of Intellectual Property" a stimulation of the mediation process aimed at intellectual property disputes resolution took place for the first time.

XI International Scientific and Practical Conference "Topical Problems of Intellectual Property" (Yalta, 2007). At the press-conference (from left to right): Victor Ivchenko, Head, State Agency of Ukraine for Investments and Innovations, Mykola Paladiy, Head, State Department of Intellectual Property, Victor Moskalenko, Deputy Head, Supreme Economic Court of Ukraine

Mediation is a negotiation process where a neutral third party – the mediator (intermediary) – is engaged for settling the dispute. The mediator runs this negotiation process, hears out the argumentations of both (or more) parties concerning the point of the dispute, gives qualified advice and actively helps the opponents to independently find a satisfactory way out of the con-

flict situation. Mediation is one of the so-called alternative (extrajudicial), highly effective ways of dispute resolution.

Within the last decade, in the countries with developed market economy mediation has gained wide popularity and has become one of the prime movers of the progress of the society whose members prefer self-dependent dispute

Фахівці Департаменту інтелектуальної власності під час рольової гри на медіації: Олексій Шанчук, Тамара Шевелева, Галина Добриніна

коли члени суспільства прагнуть залагоджувати спори, що виникають між ними, самостійно, без втручання державних органів. Вирішення юридичних суперечок поза державними судовими чи адміністративними органами особливо популярні в багатьох країнах при вирішенні спірних питань, що стосуються права власності, в тому числі й права інтелектуальної власності. Наприклад, у США в деяких штатах при вирішенні спорів за цивільними позовами обов'язково використовують послуги арбітра чи медіатора. Активно користуються послугами медіаторів у Швейцарії, Канаді, країнах Бенілюкс при вирішенні цивільних конфліктів. Зокрема, в США, Сполученому Королівстві (Великій Британії), Австрії, Бельгії, Польщі, Норвегії, Фінляндії правові норми щодо позасудового вирішення спорів закріплено на законодавчому рівні. Найвідомішим міжнародним органом із врегулювання комерційних спорів між приватними сторонами у сфері інтелектуальної власності є створений у 1994 р. Центр Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) з арбітражу та посередництва. Розроблені провідними експертами процедури з питань міжнародного

врегулювання спорів, які застосовує Центр, є загальновизнаними стосовно спорів, пов'язаних з інтелектуальною власністю. А у Сполученому Королівстві, де автори цієї статті навчалися за спеціальним курсом у широко відомому Центрі ефективного вирішення спорів (CEDR), медіація вважається найбільш прогресивною формою врегулювання конфліктних ситуацій. При цьому в Сполученому Королівстві й судові органи, й уряд активно сприяють залагодженню спорів шляхом медіації.

У порівнянні з судовою процедурою медіація – це швидкий (1–2 дні) і значно менш коштовний процес. Рішення, ухвалені внаслідок медіації, можуть бути адаптовані до різних ситуацій, процедура є приватною і конфіденційною. Крім того, з огляду на те, що метою медіації є врегулювання проблеми на взаємовигідній для сторін основі та примирення опонентів, останні можуть продовжувати співробітництво в подальшому. Більше того, сторони завжди зберігають контроль над процедурою медіації. Тобто будь-яка зі сторін, якщо вона не задоволена процесом, може перервати його (у медіаторів це називається "грюкнути дверима") і звернутися

State Department specialists Oleksiy Shanchuk, Tamara Sheveleva and Galina Dobrynina during a role-play on mediation

resolution without the state authorities interference. Jurisdictional dispute resolution beyond the state court or administrative bodies is especially popular in many countries for settling controversial issues on property right matters, intellectual property right matters among them. For example, in some states of the USA the services of an arbitrator or mediator are necessary in settling civil suits. Mediators' services in solving civil disputes are widely used in Switzerland, Canada and Benelux countries. In particular, in the USA, United Kingdom, Austria, Belgium, Poland, Norway, Finland legal regulations concerning extrajudicial dispute resolution are secured on the legislative level. The most famous international authority for the resolution of commercial disputes in the intellectual property field between private parties is the WIPO Arbitration and Mediation Centre, established in 1994. Developed by the leading experts in international dispute settlement, the procedures employed by the Centre are widely recognized as appropriate for the disputes on intellectual property. In the United Kingdom, where the authors of this article took a special course at the widely known Centre of Effective Dispute Resolution (CEDR), mediation is con-

sidered the most progressive form of settling conflict situations. At that, both the judicial authorities and the government in the UK actively promote dispute resolution by mediation.

In comparison to the court procedure, mediation is a quick (1–2 days) and far more cost-effective process. Decisions made as a result of mediation may be adapted to different situations; the procedure is private and confidential. Moreover, keeping in mind the fact that the aim of mediation is to reach a mutually satisfactory settlement of the parties' dispute and to reconcile the opponents, the latter can further continue their collaboration. Furthermore, the parties maintain control over the mediation procedure. That means that any of the parties, in case it is dissatisfied with the process, is free to abandon it (mediators call it "to slam the door") and to go to law. **Mediators do not decide which of the parties is right and which is wrong. They do not investigate the opponents' past actions, but propose to find a mutually acceptable decision, considering the parties' business interests and future plans.**

In Ukraine mediation as a way of dispute resolution is only making its first steps. In par-

до суду. **Медіатор не вирішує, яка сторона права, яка винувата. Він не досліджує поведінку опонентів у минулому, він пропонує знайти прийнятне для сторін рішення, беручи до уваги їх комерційні інтереси та плани на майбутнє.**

В Україні медіація як спосіб врегулювання спорів робить лише перші кроки. Зокрема, в нас діють центри медіації в деяких регіонах. Утворені також всеукраїнські громадські організації: Асоціація груп медіації України, Український центр порозуміння. На жаль, на цей час ще немає центрів медіації, які б сприяли залагодженню складних спорів, що виникають у сфері інтелектуальної власності.

Чинне законодавство не виключає можливості застосування інституту медіації в Україні (наприклад, укладання "мирових угод"), але, на нашу думку, широкому застосуванню цього сучасного методу залагодження конфліктів і примирення сторін заважає елементарна необізнаність суспільства в цьому плані. У той же час на державному рівні вже є визнання необхідності розвитку медіації. У травні 2006 р. вийшов Указ Президента України "Про концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів". Одним із завдань концепції є "створення можливостей для розвитку альтернативних (позасудових) способів розв'язання спорів". В указі як один із способів врегулювання спорів названа медіація – діяльність професійних посередників, які спрямовують сторони юридичного спору до компромісу й врегулювання конфлікту самими учасниками. Це має зменшити навантаження на суди загальної юрисдикції та є значно оперативнішим, дешевшим і менш формалізованим шляхом вирішення спорів.

Процес медіації дуже гнучкий, і під час переговорів будь-яка зі сторін може його припинити. Процесом має керувати досвідчений медіатор, обраний за згодою сторін.

Процедур ведення медіації існує багато. Сторони можуть домовитися, що процес медіації буде здійснюватися за правилами, що вже напрацьовані різними організаціями, наприклад такими відомими, як уже згадані CEDR або Центр з арбітражу та посередництва ВОІВ. Ці організації опублікували зразки проведення медіації з комерційних питань, в тому числі залагодження спорів з питань інтелектуальної власності. Сторони можуть використовувати як уже готові апробовані процедури, так і розробити власні.

Коли доцільно звернутись до медіатора?

Нині в економічно розвинених країнах стало звичайним явищем передбачати в текстах договорів допомогу медіатора у випадку виникнення конфлікту між сторонами. Найкраще звернутися по допомогу медіатора до настання конфліктної ситуації. Але це можна зробити на будь-якому етапі. У деяких випадках навіть тоді, коли справа вже розглядається в суді. Саме тому до комерційних договорів часто додають пункти, що стосуються використання послуг медіаторів перед зверненням до суду. У деяких договорах може бути навіть детально викладена процедура медіації, названо центр медіації, прізвище медіатора тощо. Це дає дозволяє, так би мовити, виключити ситуацію, за якої одна зі сторін буде пропонувати звернутися до медіатора, а інша сторона може сприйняти це як слабкість позиції першої.

Медіація найбільш доречна у таких випадках, коли:

- бажано мати у стислі строки конкретне рішення по завершенні процесу переговорів;
- сторони мають бажання зберегти конфіденційність;
- спілкуванню сторін заважають надмірні емоції та напруга;
- сторони обмежені в часі та фінансових можливостях;

ticular, there are several mediation centres in some regions of Ukraine. A number of all-Ukrainian non-governmental organizations, namely the Association of the Mediation Groups of Ukraine, the Ukrainian Concord Centre, have been created. Unfortunately, no mediation centres have been created up to date that would deal with settling complicated disputes that arise in the field of intellectual property.

The applicable law doesn't exclude the possibility of applying the mediation institution in Ukraine (e. g. concluding amicable agreements) but, in our opinion, the wide use of this modern way of conflict management and parties' reconciliation is impeded by the basic public ignorance on the matter. At the same time there is a certain extent of acknowledgement of the necessity of mediation on the state level. The Decree of the President of Ukraine "On the conception of the improvement of the judicial system for establishing the just court in Ukraine according to the European standards" was issued in May 2006. One of the conception's tasks is "to create the possibilities for the development of alternative (extrajudicial) ways of dispute resolution". Among the ways of dispute resolution mentioned in the Decree is mediation – the activity of professional intermediaries directing the parties of the jurisdictional dispute towards a compromise and independent resolution of the dispute by the parties, which is supposed to reduce the workload of the courts of general jurisdiction and is a much more efficient, cost-effective and less formal way of dispute solving.

The mediation process is very flexible and any of the parties is free to quit the negotiation process. The process has to be managed by an experienced mediator appointed by the parties' mutual consent. There exist a lot of mediation procedures. The parties can arrange the mediation process to be carried out under the rules elaborated by different organizations, the famous ones among which are the referenced

CEDR or WIPO Arbitration and Mediation Centre. These authorities have published mediation cases on commercial issues, including intellectual property disputes resolution. The parties can either use the already developed procedures or elaborate their own ones.

When is it time to turn to a mediator?

Today, it has become a common practice in economically developed countries to envisage in agreement texts a mediator's help in case of a conflict between the parties. It is better to turn to a mediator's help before the conflict arises. It is possible, however, to employ mediator's services at any stage of a conflict, sometimes even after the case was handed over to the court. That is why commercial agreements often include clauses on applying to mediator's services before going to law. In some agreements one can even find a detailed description of the mediation procedure, the name of the mediation centre, the mediator's name etc. This enables, so to say, to exclude the situation where one of the parties would desire to turn to a mediator and the other party would perceive this as a weakness of the first one's position.

Mediation is most appropriate in cases when:

- it is desirable to reach a specific decision after the completion of the negotiation process within a short term;
- the parties wish to maintain confidentiality;
- the efficient cooperation of the parties is hampered by excessive emotions and strain;
- the parties are short of time and finance;
- **the parties wish to maintain friendly business relationship, aim at finding mutual understanding and not ending up as enemies.**

In the intellectual property cases a mediator is mostly needed when an agreement is to be achieved:

- where there is infringement, in one of the

- сторони мають бажання підтримувати в подальшому нормальні ділові стосунки, прагнуть знайти порозуміння, а не розійтися ворогами.

У справах, пов'язаних з інтелектуальною власністю, до медіатора найчастіше звертаються для досягнення згоди у випадках:

- неправомірного, на думку однієї зі сторін, використання об'єкта права інтелектуальної власності іншою стороною;
- порушення умов різних видів договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності (особливо ліцензійних договорів та договорів комерційної концесії);
- спорів щодо авторства на винахід та права власності на патент;
- порушення авторського права і суміжних прав тощо.

Взагалі, об'єктом спору в сфері інтелектуальної власності, з яким можна звернутися до медіатора, можуть бути різноманітні суперечки, але не пов'язані з рішеннями державних органів влади. Тобто, **не може бути предметом медіації, наприклад, рішення Державного департаменту інтелектуальної власності про відмову у видачі патенту.**

У деяких випадках конфлікти краще вирішувати в суді, зокрема, коли є необхідність забезпечити юридичне обґрунтування вирішення спору по суті; публічне оголошення результату для захисту честі, гідності, ділової репутації; недопущення неправомірних дій у подальшому; судовий нагляд за діями сторони після винесення рішення, а також коли справа пов'язана з конституційними, кримінальними чи адміністративними питаннями.

Підготовка до медіації.

Перш за все сторони підписують так звану "Угоду про медіацію", в якій підтверджу-

ють, що вони домовилися про таке:

- використати медіацію для вирішення їхнього спору;
- скористатися послугами певного медіатора;
- конкретне місце проведення медіації;
- час проведення;
- розподіл витрат, пов'язаних з медіацією;
- конфіденційність тощо.

Готуючись до медіації, сторони мають чітко окреслити власні інтереси, цілі та очікування. Водночас кожна зі сторін повинна усвідомлювати, що її вимоги мають бути обґрунтованими, а також необхідно оцінити різні варіанти їх задоволення. Слід пам'ятати, що мета медіації – досягнення взаємовигідного для сторін рішення, а не перетворення їх у переможця й переможеного. Саме тому необхідно враховувати інтереси опонента. Кожна сторона має зібрати показання свідків, підготувати інформацію, що засвідчує правильність її позиції у спорі тощо.

Вибір медіатора.

Вибір медіатора може стати найважливішим рішенням сторін. Дослідження показали, що набутий досвід, знання та особисті якості медіатора можуть суттєво вплинути на результати справи. Медіатор – це дипломат, якому мають бути притаманні такі риси: вміння швидко аналізувати правові питання справи; здатність до спілкування та ведення переговорів; відчуття справедливості; розсудливість, врівноваженість, витримка, володіння емоціями; вміння вислуховувати сторони та уникати конфронтації тощо. Надзвичайно важливо, щоб медіатор був особою нейтральною з усіх точок зору, абсолютно незацікавленою. За короткий час медіатор має налаштувати сторони на співробітництво, завоювати їхню довіру та повагу, для досягнення успіху він повинен докласти максимум зусиль для ліквідації ворожості між опонентами.

- parties' view, of an intellectual property right by the other party;
- where the provisions of different kinds of agreements on disposal of proprietary rights for intellectual property (especially license agreements and agreements of commercial concession) are broken;
  - where disputes concerning the authorship of an invention and property rights for a patent arise;
  - where copyright and related rights are infringed etc.

In general, the subject of a dispute in intellectual property field, which can be solved with a mediator's help, may be various disputes that are not connected with the public authorities' decisions. In other words, **a decision of the State Department of Intellectual Property on refusal of a patent cannot be the subject of mediation.**

In some cases it is better to settle conflicts in court, in particular when it is necessary to provide legal grounds for dispute agreement essentially, the public announcement of the result for the defence of honour and dignity, business reputation; non-admission of illegal actions in future; judicial supervision of the party's actions after the decision has been made, and also when the case deals with constitutional, criminal or administrative issues.

Preparation for mediation.

First, the parties sign a so-called "Mediation agreement" where they confirm having agreed on the following:

- to use mediation for settling their dispute;
- to use the services of a certain mediator;
- to appoint a certain place and time for carrying out the mediation process;
- to allocate the costs of the mediation;
- to maintain confidentiality and so on.

While preparing for the mediation process,

the parties have to clearly define their own interests, aims and expectations. At the same time each of the parties has to realize that its claims have to be well-grounded, and to estimate different variants of their satisfaction. It should be kept in mind that the aim of the mediation process is to enable the parties to reach a mutually advantageous decision and not to assign the winner and the loser. That is why it is necessary to consider the opponent's interests. Each party has to gather the witnesses' evidence and to prepare the information confirming the appropriateness of the party's position in the dispute.

Appointment of the mediator.

Appointment of the mediator can become the parties' most crucial decision. Studies revealed that mediator's experience, knowledge and personality can considerably influence the outcome of the case. Mediator is a diplomat who must possess the following traits: ability to rapidly analyse issues of the case; communication and negotiation skills; fairness, reasonableness, even temper, self-restraint, ability to control his/her emotions; ability to listen to the parties and to avoid confrontations etc. It is of great importance that a mediator should be a person neutral from every point of view, absolutely impartial. During a short time the mediator has to dispose the parties towards cooperation, win their trust and respect; to achieve success, he/she must make every effort to eliminate hostility between the opponents.

Usually mediators are retired judges, lawyers, business experts, specialists from various fields of activities, but all of them have to undergo certain training to acquire the skills of efficient negotiating. In developed countries there are mediator training centres that develop special training and probation programmes. A famous centre that trains and accredits mediators is, for instance, CEDR. In some countries mediators have to receive a special license.

Медіаторами зазвичай стають судді, що пішли у відставку, юристи, експерти у сфері ведення бізнесу, фахівці з різних сфер діяльності, але всі вони мають пройти певну підготовку щодо набуття навичок та вмінь кваліфіковано вести переговори. В економічно розвинених країнах існують центри з підготовки медіаторів, у яких розробляють спеціальні програми навчання та стажування. Наприклад, відомим центром, який навчає та акредитує медіаторів, є CEDR. У деяких країнах медіатори мають отримати спеціальну ліцензію.

У певних справах суттєвим є саме вміння медіатора вести переговори, але в багатьох випадках важливо, щоб медіатор мав професійні знання у конфліктній справі. Саме такими справами визнаються спори у сфері інтелектуальної власності. Інколи доцільно вести медіацію з двома медіаторами, які мають професійні знання з різних напрямів діяльності.

Процес медіації.

Медіація може проводитись на будь-якій, бажано нейтральній, території. Зазвичай спочатку відбувається загальна зустріч, на якій медіатор знайомить сторони з процедурою медіації, правилами поведінки опонентів. Учасники обговорюють питання представлення сторін під час обговорення, право підписання документів, взаємодію з судовими органами, якщо вже подавалися позовні заяви до суду, умови забезпечення конфіденційності тощо. Будь-яка зі сторін може запропонувати змінити процедуру медіації, замінити медіатора, якщо виникли сумніви у знаннях і досвіді останнього.

На першій зустрічі опоненти пояснюють свої позиції та визначають шляхи, які, на їхню думку, приведуть до вирішення конфлікту. Кожна зі сторін має можливість також заперечувати докази іншої за участю медіатора, який може ставити запитання,

просити додаткових роз'яснень. Сторони мають пам'ятати, що важливим фактором успіху є взаємне намагання зрозуміти позицію один одного, а не загострювати протистояння, наполягаючи на своєму баченні виходу з конфлікту. Якщо будь-яка сторона або медіатор зажадають письмових пояснень, додаткових документів, то їх розглядатимуть на наступному засіданні. Його дату визначають учасники процесу спільно.

Для вирішення проблеми медіатор може провести одну або кілька зустрічей з кожною стороною окремо. Він уточнює позицію кожної сторони, оцінює позитивні та негативні моменти, вивчає альтернативні шляхи усунення конфлікту, поступово спрямовує опонентів до прийняттого для кожного з них рішення. Коли останнє буде знайдено, воно має стати предметом подальшого обговорення. Остаточне рішення повинно бути оформлено письмово та підписано учасниками процесу, в іншому випадку воно не є обов'язковим для сторін. Якщо одна зі сторін не задоволена результатом, вона може не підписувати рішення і продовжити спроби вирішити конфлікт в інший спосіб.

Якщо домовленість між опонентами досягнута, то розробляється текст договору, строки й умови його виконання. Договір підписують уповноважені представники сторін. Зазвичай медіація триває один, максимум – два дні.

Виконання рішень.

Якщо сторони підписали договір, вони зобов'язані його виконувати. У багатьох країнах такий договір розглядається як контракт і при невиконанні його умов однією зі сторін інша сторона має право звернутися до суду, який може зобов'язати порушника виконати умови договору.

З огляду на викладене можна зробити такий висновок: в Україні на цей час немає прямих юридичних або інших перешкод для

In certain cases the mediator's ability to negotiate is essential, but in many cases it is significant that the mediator has got professional knowledge in the field the conflict relates to. Disputes concerning intellectual property are considered to be such kind of cases. Sometimes it is appropriate to carry out the mediation process with the help of two mediators skilled in various fields of activities.

Mediation process.

Mediation process can take place on any, preferably neutral, territory. As a rule, a general meeting takes place first, where the mediator familiarizes the parties with the mediation procedure, the rules of the opponents' behaviour. The participants talk over the matter of representation of the parties during the discussion, the right of signing documents, interaction with judicial authorities (in case claims have already been handed to trial), the terms of ensuring confidentiality etc. Any of the parties can suggest to amend the mediation procedure or replace the mediator if doubts arise as to the knowledge and experience of the latter.

At the first meeting the opponents clarify their positions and determine the possible ways of conflict solution. Each party can also deny the other party's evidence with the mediator's help, who can ask questions and request about additional explanations. The opponents have to keep in mind that it is essential for successful outcome to mutually try to understand each other's position and not to emphasize the confrontation, persisting on their own vision of the conflict solving. When any of the parties or the mediator desire to get written explanations or extra documents, those have to be examined at the next meeting. The meeting's date is jointly determined by the process participants.

To solve the problem, the mediator can hold one or several meetings with each party separately. He/she specifies each party's position,

evaluates positive and negative points, studies the alternative ways of conflict solving, gradually directs the opponents at the decision acceptable for each of them. When the decision is found, it becomes the matter of further discussion. The final decision has to be put in the written form and signed by the process participants, otherwise it is not binding for the parties. If one of the parties is not satisfied with the result it may choose not to sign the decision and to carry on trying to solve the conflict by other means.

Having reached understanding, the opponents draft the text of an agreement, determine the terms and conditions of its implementation. The agreement is then signed by the parties' authorised representatives. The mediation process usually lasts one, at most two days.

Decision implementation.

If the parties have signed an agreement, they are bound to implement it. In many countries such agreement is considered as a contract and in case of non-fulfilment of its clauses by one of the parties, the other party has the right to turn to the court, which can oblige the infringer to implement the agreement clauses.

Considering the above-said, one can make the following conclusion: today in Ukraine there are no direct legal or any other hindrances for mediator activities specializing in conflict solving in various fields, including intellectual property. To reach success in this matter it is appropriate to improve the regulatory and legal framework, set up a centre of professional mediators, arrange proper specialist training and actively distribute information on the advantages of mediation compared to handing the case in to trial. The State Department of Intellectual Property has already started vigorous activity on implementing these tasks. It is clear that mediation has to get substantial state support, which would provide possibility to considerably broaden the range of extrajudicial

діяльності медіаторів, які можуть спеціалізуватися на вирішенні конфліктів, що виникають у різних сферах діяльності, включаючи інтелектуальну власність. Для успіху цієї справи доцільно вдосконалити нормативно-правову базу, утворити центр професійних медіаторів, налагодити підготовку відповідних спеціалістів і активно розповсюджувати інформацію про переваги медіації в порівнянні з судовим розглядом спору. Державний департамент інтелектуальної власності вже розпочав активну діяльність щодо здійснення цих завдань. Зрозуміло, що медіація повинна активно підтримуватися на державному рівні. Це дасть можливість значно розширити вибір позасудових способів розв'язання конфліктів відповідно до міжнародної практики, створити в нашій державі умови для справедливого вирішення спорів за європейськими стандартами.

Це, так би мовити, професійний погляд на медіацію. **Але медіація містить ще одну важливу складову – соціальну.** Це особливо важливо для нашого суспільства, яке в останні роки потерпає від непорозумінь, протиріч, конфліктів, що постійно виникають на всіх рівнях і майже в усіх сферах діяльності. Медіація навчає людей бачити не тільки власні проблеми та претензії, але й зважати на позицію іншої сторони, шукати такі способи вирішення питань, які влаштували б усіх.

ways of conflict solving according to the international practice, create the conditions for just dispute resolution in conformity with to the European standards in our country.

This is, so to say, a professional view of mediation. **However, mediation includes one more important component, namely the social one.** It is particularly important for our society, which is lately suffering from misunderstandings, contradictions and conflicts appearing at all levels and in all fields. Mediation teaches people not only to see their own problems and claims, but to reckon with the other party's position and look for the mutually satisfactory ways of problem resolution.